

EXPERTNÍ PANEL K PŘÍPRAVĚ STRATEGIE VŮČI NESTÁTNÍM NEZISKOVÝM ORGANIZACÍM NA LÉTA 2021–2030

12. března 2020

Hrzánský palác, Loretánská 177/9, Praha 1

Dne 12. března 2020 uspořádal sekretariát Rady vlády pro nestátní neziskové organizace expertní panel, jehož cílem bylo získat odborný názor na témata, která se dotýkají občanského sektoru a nestátních neziskových organizací. V rámci tematických pracovních skupin, do kterých byl celý expertní panel rozdělen, účastníci diskutovali současné výzvy, trendy, překážky a možnosti rozvoje občanského sektoru s primárním zaměřením na nestátní neziskové organizace. Současně byl diskusní prostor využit k návrhům možných opatření.

Výstup z tohoto expertního panelu bude sloužit jako jeden ze základních podnětů pro tvorbu nové vládní strategie vůči nestátním neziskovým organizacím na období 2021–2030, která bude navazovat na současnou Státní politiku vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015–2020. Závěry z tohoto setkání budou představeny Pracovní skupině pro tvorbu strategie vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2021–2030, která bude s těmito impulsy k rozvoji dále pracovat.

Na expertní panel byli přizváni zástupci veřejné správy (ministerstva i samospráva), akademické obce, médií, soukromého sektoru a především nestátních neziskových organizací tak, aby reprezentovali celou šíři oblastí, ve kterých NNO vyvíjí svou činnost, jako např. sociální a zdravotní péče, vzdělávání, charita, humanitární pomoc, kultura, ochrana životního prostředí, ochrana lidských práv, ochrana práv menšin, prosazování rovnosti a nediskriminace, sport, volný čas a další. Expertního panelu se z původních 51 přihlášených osob zúčastnilo 31 odborníků. Do aktivní účasti mnohých na poslední chvíli zasáhla přijímaná celostátní opatření a omezení pohybu osob v souvislosti se šířením koronaviru.

Registrace na akci proběhla přes webový formulář a byla zaslána s prosbou o šíření na členy Rady vlády pro nestátní neziskové organizace a vybrané střešní sítě. Společně s pozvánkou všichni účastníci obdrželi seznam pracovních skupin s možnými, nikoli však jedinými, tématy k řešení.

Celodenní setkání bylo rozděleno jednak na samostatnou práci v tematických pracovních skupinách a dále do následného společného diskusního pléna, přičemž účastníci všech pracovních skupin byli vyzváni, aby komentovali a dle potřeby doplnili závěry jednotlivých pracovních skupin. Výstupy pracovních skupin vždy prezentoval ve společném plénu vybraný člen pracovní skupiny.

Přílohu tohoto shrnutí tvoří výše zmíněná pozvánka a seznam všech zúčastněných odborníků.

SHRNUTÍ ZÁVĚRŮ EXPERTNÍHO PANELU

PRACOVNÍ SKUPINA I. PARTICIPACE A PARTNERSTVÍ V PRAXI

Výzvy identifikované pracovní skupinou:

- ✓ nedostatečný obraz občanského sektoru a NNO jako rovnocenného partnera státu,
- ✓ absence participace jako obecného principu NNO i občanů,
- ✓ nejasné postavení a úloha střech a sítí,
- ✓ rehabilitace advokační práce,
- ✓ nedostatečná podpora a obhajoba činnosti neziskového sektoru ze strany státu.

Pracovní skupina navrhl pro řešení uvedených výzev např. tyto aktivity:

- ✓ podpora nástrojů pro vyváženější zastoupení v radách, pracovních skupinách a dalších platformách,
- ✓ zpracování metodiky pro jmenování osob do participativních procesů,
- ✓ zpracování a využívání principů transparentnosti,
- ✓ aplikace prvků z evropského kodexu chování pro partnerskou spolupráci,
- ✓ zmapování střech a sítí, zrevidování definice mezioborové střešní organizace a posílení jejich financování,
- ✓ posílení podpory resortních střech,
- ✓ propagace pozitivních přínosů neziskového sektoru a NNO ze strany státu.

PRACOVNÍ SKUPINA II. SPOLEČENSKÉ KLIMA PRO ČINNOST NNO

Výzvy identifikované pracovní skupinou:

- ✓ nedostatečná aktivní podpora pozitivního vymezení a vnímání neziskového sektoru,
- ✓ nálepkování organizací, ale i dalších občanských aktivit,
- ✓ velmi nízká podpora spolupráce NNO a byznysu ze strany státu,
- ✓ nedostatečná podpora občanského vzdělávání.

Pracovní skupina navrhl pro řešení uvedených výzev např. tyto aktivity:

- ✓ revize pojmosloví užívané pro NNO,

- ✓ edukace veřejné správy o přínosu NNO a dalších občanských aktivit (na národní i lokální úrovni),
- ✓ zajištění finanční/nefinanční podpory komunikace dopadu, společenského i ekonomického přínosu neziskového sektoru,
- ✓ podpora propagace aktivit občanského sektoru/NNO ze strany státu založená na datech,
- ✓ vytváření podmínek a prostoru pro spolupráci neziskového a soukromého sektorů,
- ✓ podpora systémové změny v propojování formálního a neformálního vzdělávání a aktivního zapojení neziskového sektoru do vzdělávacích procesů.

PRACOVNÍ SKUPINA III. PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ A ZDROJE OBČANSKÉHO SEKTORU

Výzvy identifikované pracovní skupinou:

- ✓ nedostatečná dlouhodobá podpora dárcovství,
- ✓ nedostatečná dlouhodobá podpora dobrovolnictví,
- ✓ nedostatečné nástroje na zajištění kontinuity financování neziskového sektoru,
- ✓ příliš striktní výklad veřejné podpory a de minimis,
- ✓ nejednotnost v přístupu státu a krajů k poskytovatelům sociálních a kulturních služeb a nejednotné metodické prostředí,
- ✓ nedostatečná správa veřejných rejstříků,
- ✓ nedostatečná podkladová data o neziskových organizacích a pro neziskové organizace.

Pracovní skupina navrhl pro řešení uvedených výzev např. tyto aktivity:

- ✓ zavedení měkkých forem zvyšující prestiž a ocenění dárců a dobrovolníků,
- ✓ zavedení podpory pro malé dárce a zvýhodnění dlouhodobého dárcovství,
- ✓ podpora využívání principů malých rozpočtových pravidel i na úrovni resortů,
- ✓ optimalizace dotačních systémů,
- ✓ certifikace vybraných dotačních titulů,
- ✓ zjednodušení některých úkonů pro malé NNO,
- ✓ akcelerace systémové změny v pojetí veřejné podpory a de minimis s přímou podporou NNO,
- ✓ zavedení jednotné metodiky a optimalizace pravidel u poskytovatelů služeb,
- ✓ snížení výkazní povinnosti u malých NNO.

PRACOVNÍ SKUPINA IV. NNO A VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÁ ČINNOST

Výzvy identifikované pracovní skupinou

- ✓ nepřesnosti plynoucí z pojmosloví neziskového sektoru,
- ✓ nedostatečné využívání různých nástrojů k zajišťování služeb prostřednictvím neziskového sektoru,
- ✓ nedostatečná komplexita služeb,
- ✓ nedostatečná komunikace mezi NNO, veřejnou správou a dalšími sektory.

Pracovní skupina navrhl pro řešení uvedených výzev např. tyto aktivity:

- ✓ revize užívaného pojmosloví v rámci neziskového sektoru a inspirace ze zahraničí (sociální ekonomika),
- ✓ podpora užívání nástroje veřejných zakázek,
- ✓ zajištění výhodného úvěrování,
- ✓ zvýšení využívání služeb NNO při naplňování konkrétních strategických opatření,
- ✓ zajištění mapování potřeb a podpora efektivnější spolupráce mezi NNO a veřejnou správou na základě potřeb klienta,
- ✓ podpora efektivnější spolupráce mezi samotnými NNO,
- ✓ efektivnější prezentace přínosů práce NNO, a to jak ze strany NNO, tak ze strany státu,
- ✓ zjednodušení administrativy.

Stávající Politika vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015–2020 jasně identifikovala potřeby sektoru, z nichž některé nadále přetrvávají. Expertní panel umožnil v širším plénu identifikovat a následně diskutovat výzvy a překážky, kterým v současnosti čelí občanský sektor. Současně poskytl prostor pro návrh možných řešení uvedených výzev. Takto získané vstupy jsou pro sekretariát RVNNO cenným podnětem pro další práci na tvorbě nové vládní strategie vůči nestátním neziskovým organizacím pro období 2021–2030.

Rádi bychom závěrem poděkovali všem zúčastněným – za jejich čas, chuť participovat na setkání a především za cenné postřehy a podněty. Současně bychom rádi poděkovali i těm, kteří projevíli zájem se účastnit, nicméně vnější okolnosti jim znemožnily na setkání dorazit.